

ZAŁOŻENIA PRAC NAD PLANEM OCHRONY DLA SZCZEBRZESZYŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Rozpoczęcie prac nad projektem Planu ochrony dla Szczebreszyńskiego Parku Krajobrazowego (SzPK) jest okazją do wspólnej z wszystkimi zainteresowanymi osobami i instytucjami dyskusji nad przyszłością tego Parku. Jest to obszar o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, o powierzchni prawie 20 tys. ha, położony w obrębie gmin: Biłgoraj, Frampol, Goraj i Terespol w powiecie biłgorajskim oraz gmin Radecznica, Sułów, Szczebreszyn i Zwierzyniec w powiecie zamojskim. Do jego szczególnych walorów należy jedna z największych w kraju sieć wąwozów lessowych oraz urokliwe doliny rzek Wieprz, Goraj i Por.

Mamy nadzieję, że zaproponowana, otwarta formuła prac nad Planem ochrony dla SzPK da możliwość nie tylko zgłoszenia swoich oczekiwań przez wszystkich zainteresowanych, ale także poznania i zrozumienia argumentów uczestników dyskusji, w tym dotyczących uwarunkowań prawnych, związanych z funkcjonowaniem parku krajobrazowego oraz innych form ochrony.

W niniejszym materiale pragniemy przedstawić Państwu najważniejsze założenia prac nad Planem ochrony, w tym dotyczące możliwości udziału w nich społeczeństwa.

Jednocześnie zapraszamy do włączenia się w prace nad tym ważnym dla przyszłości południowej Lubelszczyzny dokumentem, poprzez zgłaszanie swoich pomysłów i uwag oraz aktywny udział w zaplanowanych warsztatach dla interesariuszy Planu.

Chcielibyśmy, aby maksymalnie dużo osób żyjących tu, pracujących i odpoczywających stało się beneficjentami działań na rzecz właściwej ochrony tego pięknego fragmentu Roztocza Zachodniego. Chcielibyśmy wspólnie z ludźmi otwartymi na poszukiwanie efektywnych rozwiązań, pozwalających na zachowanie walorów Parku, podjąć próbę stworzenia podstaw jego zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Warto na wstępie przypomnieć, że Szczebreszyński Park Krajobrazowy utworzono na podstawie uchwały nr XI/56/90 z dnia 26 lutego 1990 r. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie w sprawie utworzenia systemu parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubelskiego (Dz. Urz. WRN w Lublinie z 1990 r. Nr 3, poz. 14). Aktualną podstawę prawną jego funkcjonowania stanowi uchwała XXVI/383/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 stycznia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2017 r. poz. 661). Zgodnie z jej zapisami: *Szczególnym celem ochrony Parku jest zachowanie niepowtarzalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska.*

Rozwinięcie ww. celu oraz wskazanie sposobów ich osiągnięcia jest jednym z zadań i wyzwań, jakie stoją przed autorami Planu ochrony dla SzPK. W swoich założeniach, dokument ten ma określić długofalową (w perspektywie 20-letniej), strategię ochrony zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych tego obszaru i plan działań ochronnych.

Podstawę prawną, określającą zakres i tryb sporządzania Planu, stanowią zapisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody.

Zgodnie z zapisami art. 20 tej ustawy, plan ochrony sporządza się na okres 20 lat, z uwzględnieniem:

- 1) charakterystyki i oceny stanu przyrody;

- 2) identyfikacji i oceny istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;
- 3) charakterystyki i oceny uwarunkowań społecznych i gospodarczych;
- 4) analizy skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony;
- 5) charakterystyki i oceny stanu zagospodarowania przestrzennego;
- 6) wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Prace przy sporządzaniu planu ochrony polegają na:

- 1) ocenie stanu zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, która może być wykonana w formie szczegółowych opisów;
- 2) opracowaniu koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;
- 3) wskazaniu zadań ochronnych, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji.

Warto zaznaczyć, że planem ochrony nie zmienia się zakazów obowiązujących na terenie danego obszaru chronionego, gdyż one określane są innym aktem prawnym. I tak na terenie Szczebrzeszyńskiego Parku Krajobrazowego”, zgodnie z uchwałą XXVI/383/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego, obowiązują następujące zakazy:

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, 831, 961, 1250, 1579 i 2003);

2) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

3) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;

5) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,

b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn.zm.)

- z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;

6) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno -błotnych;

Przy czym zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt. 1 i 2, nie dotyczą realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli:

1) obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie został stwierdzony na podstawie przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

2) przeprowadzona procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku.

Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, nie dotyczą wykonywania prac związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, 961, 1165, 1250 i 2255) na terenach:

1) przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego albo;

2) co do których wydano ostateczne decyzje o warunkach zabudowy.

Zakaz ujęty w ust. 1 pkt 3 nie dotyczy także terenów, na których wykonywanie prac ziemnych związane jest z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż.

Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 5 nie dotyczy budowy nowych obiektów budowlanych, które będą uzupełniać lub przylegać do terenów położonych w obrębie jednostek osadniczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. Nr 166, poz. 1612 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141) pod warunkiem uwzględnienia ich lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wydania ostatecznych decyzji o warunkach zabudowy.

Prace nad Planem ochrony dla SzPK prowadzone będą w podziale na trzy zasadnicze etapy:

- etap charakterystyki i diagnozy stanu, w ramach którego analizowane będą poszczególne zasoby abiotyczne i biotyczne przyrody, walory kulturowe i krajobrazowe oraz uwarunkowania ich ochrony, a także zagadnienia dotyczące zagospodarowania przestrzennego i różnych form użytkowania;
- etap strategiczny planowania ochrony, obejmujący m.in. uszczegółowienie celów ochrony, określenie zadań ochronnych oraz sformułowanie ustaleń do dokumentów planistycznych gmin i województwa lubelskiego;
- etap konsultacji społecznych oraz opiniowania i uzgadniania projektu Planu ochrony.

Końcowym efektem prac będzie projekt Planu ochrony dla Szczebrzeszyńskiego Parku Krajobrazowego, który docelowo zostanie wprowadzony w życie uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego, a także dokumentacja Planu ochrony, składająca się z zestawu siedmiu operatów szczegółowych dotyczących: ochrony zasobów abiotycznych i gleb, ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej i grzybów, ochrony zwierząt, ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, kształtowania funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych oraz zagospodarowania przestrzennego, a także syntetyzującego je operatu generalnego, map i bazy danych przestrzennych.

Prace nad Planem zaplanowano na 1,5 roku - powinny się one zakończyć jesienią 2021 r. przekazaniem Sejmikowi zaopiniowanego i uzgodnionego projektu ww. uchwały.

Od chwili rozpoczęcia prac nad Planem, aż do momentu ich zakończenia zainteresowani mają możliwość składania swoich uwag i wniosków - pisemnie na adres Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych, ul. Mieczysława Karłowicza 4, 20-027 Lublin, tel.: 81 440 80 50, e-mail: sekretariat.zlpk@lubelskie.pl. Mogą także uczestniczyć w warsztatach dla interesariuszy Planu, podczas których prezentowany będzie postęp prac oraz dyskutowane będą najważniejsze problemy i zagadnienia. Wstęp na warsztaty jest otwarty dla wszystkich chętnych. Pierwsze warsztaty (o ile pozwolą na to warunki epidemiologiczne) zaplanowano na drugą połowę października 2020 r., a kolejne na wiosnę i jesień 2021 r.